

Geweld

‘Mama ...’ De toon van deze aanhef was duidelijk. Mijn vier-jarige zoontje was uit op een dieptegesprek. ‘Mama, Mark had mij op school op de grond geduwd en gestompt.’

‘Zo. En wat deed jij toen?’

‘Ik heb terug gestompt. En toen moesten we van de juf allebei in de hoek staan op het schoolplein. Tot we weer lief waren.’

Als ouders zijn wij het niet eens over de pedagogische draai die dit dieptegesprek vervolgens moet nemen. Moeder is van de pacifistische lijn. Je moet niet vechten. Niet met kindjes die kleiner zijn, want dat is niet eerlijk. Niet met kindjes die groter zijn, want dat is onverstandig. En ook niet met kindjes die even groot zijn, want je kunt het sowieso beter uitpraten. Vader daarentegen meent dat moeder niet weet wat het is om een jongen te zijn op een schoolplein (een onloochenbare empirische evidentie natuurlijk, maar toch ook wel een aanval op het empathisch vermogen van moeder). Vader vindt dat je niet over je moet laten lopen, dat je terug moet slaan als er gemept wordt en dat je de onvermijdelijke straf van de juf sportief moet accepteren.

Volgens de Britse onderwijsfilosoof James Tooley is het verschil van inzicht tussen moeder en vader niet willekeurig. In zijn boek *The Miseducation of Women* (Continuum, 2002) betoogt Tooley dat vrouwen en mannen na jaren van evolutie fundamenteel verschillend in elkaar zitten. Net als bijna overal in het dierenrijk kiest ook bij de menselijke soort het wijfje een mannelijke partner. Dat heeft er evolutionair voor gezorgd dat mannetjes zich moeten uitsloven om gekozen te worden. Waar diverse diersoorten hun heil hebben gezocht in kleurrijke veren, imponerende geluiden en ingewikkelde danspatronen, daar heeft het mensenmannetje zich gestort op humor, conversatie, en een steeds hogere intelligentie om indruk te maken op potentiële partners. Mensenvrouwtjes zijn van lieverlee steeds beter geworden in het lachen om humor, het verstrekken van ‘aangevers’ tijdens het gesprek en in het waarderen van intelligentie. De vrouwelijke intelligentie is dus mee gegroeid met de mannelijke, maar is volgens Tooley vooral dienend van aard. De vrouw wil niet alleen appeltaarten bakken en voor de kinderen zorgen, maar is ook graag bereid proefschriften uit te tikken, als klankbord te fungeren, of mee te redeneren met zijn briljante invallen. Vandaar dat vrouwen ook meestal de voorkeur geven aan een partner die iets hoger opgeleid is, iets beter presteert of iets meer verdient. Zij willen kunnen opkijken tegen hun man.

Volgens Tooley moeten wij deze evolutionaire ontwikkeling als gegeven accepteren en ophouden met feministisch geïnspireerde opvoedingspraktijken. Meisjes moeten vooral meisjesvakken kiezen en hun talenten in dienst stellen van hun aanstaande partner. Lager opgeleide vrouwen doen nu al veelal vanzelfsprekend wat de natuur van hen vraagt en hoger opgeleiden zouden dit voorbeeld moeten volgen. Mannen en vrouwen moeten in elkaar vooral het ‘gans andere’ bewonderen. Tooley lijkt niet veel heil te zien in het wederzijds overnemen van elkaars sterke kanten.

Waar Tooley verrassend weinig aandacht aan besteedt (mogelijk omdat hij dit als een open deur beschouwt) is het verschil in fysieke kracht en de daaruit voortvloeiende attitude ten aanzien van geweld. Veel vrouwen zullen intuïtief van oordeel zijn dat geweld niks oplost, omdat geweld voor hun – klein, tener of zwak - eigenlijk nooit een optie is geweest. De vrouwelijke reactie op waargenomen onrecht is vluchten of roepen om de politie. Mannen daarentegen willen nog wel eens de behoefte voelen zelf de boef een lesje te leren. De politie verdient natuurlijk de voorkeur, maar waar deze in geen velden of wegen te bekennen is heb ik van lieverlee wel waardering gekregen voor de doe-het-zelf aanpak, ofschoon ik die zelf nooit zou durven praktiseren. Ik wil maar zeggen: anders dan Tooley denk ik dat het voor vrouwen en mannen heel goed mogelijk is elkaars sterke punten over te nemen en te integreren tot een combinatie aanpak.

In ons huis ging het dieptegesprek zo verder.

‘Mama. Als Mark nou bijvoorbeeld heel gemeen is tegen een kleiner kindje, wat moet ik dan doen?’

‘Dan moet je zeggen dat hij daarmee op moet houden en dat je veel beter vriendjes kunt zijn.’

‘Maar als Mark dan toch doorgaat?’

‘Dan moet jij de juf roepen lieverd.’

‘En als de juf er niet is?’

‘Dan roep je de leidster van de naschoolse opvang. Of papa of mama. Of de buurvrouw. Een grote mens die je kent en die in de buurt is.’

‘Maar als er nou helemaal geen grote mensen zijn?’

‘Dat kan niet. Er zijn altijd wel grote mensen waar jij bent.’

‘Ja, maar áls er geen grote mensen zijn?’

‘Dan moet jij Mark zelf maar een flinke klap geven. Maar dan moet je wel zeker weten dat je het doet om dat kleine kindje te helpen. Je moet het niet doen om Mark te laten zien wie de baas is. En als Mark eigenlijk Saddam heet, houdt je moeder vast aan dat standpunt.’